

**Kennisbijeenkomst raad
18 november 2025**

DORDRECHT

Inhoud

- De drugsaanpak in Dordrecht
 - Inzicht huidige aanpak
 - Integraal Veiligheidsplan en Lokale Nota Gezondheid
- Presentaties:
 - KWR Water Research Institute
 - Trimbos-instituut
 - Politie/RIEC
 - Youz/Antes

November 2025

Rioolwateranalyse van drugsgebruik in de gemeente Dordrecht

Thomas ter Laak

Doel van het onderzoek

KWR

- Inzicht in het gebruik van diverse drugs in gemeente Dordrecht
- Vergelijk gebruik met andere steden

KWR

Riool als spiegel van de samenleving

(Bio)markers
(chemische/biologische resten)

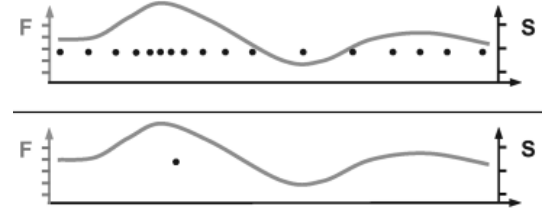
Onderzoek

Volksgezondheid en Ondernijning

Hoe werkt rioolwateronderzoek?

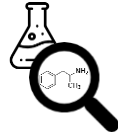

1 Bemonstering afvalwater

Volume-proportionele bemonstering

2 Analyse van biomarkers

Hoge resolutie massa spectrometrie

3 Bepalen vracht/1000 inw./dag

Bevolkingsstatistieken

4 Terugrekenen consumptie

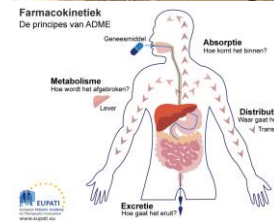

Uitscheiding

5 Schatten lokale markt

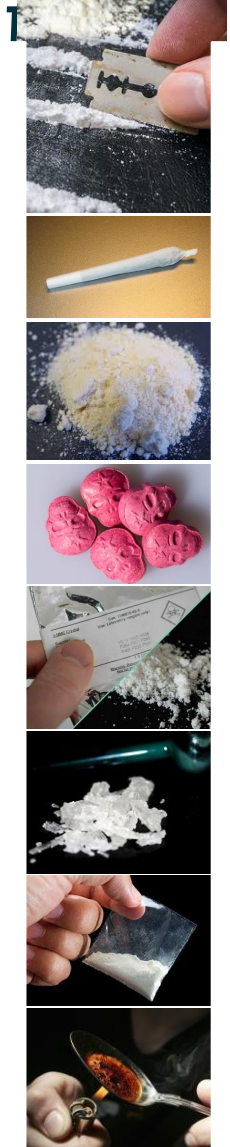
Zuiverheid of dosis en prijs

Wat is onderzocht?

- Drugsgebruik inwoners Dordrecht
 - Aanwezigheid week/weekendpatronen in gebruik
 - Vergelijking met Amsterdam Rotterdam en Utrecht
 - Totale consumptie en marktomvang Dordrecht
- **Cocaïne**, via stofwisselingsproduct benzoylecgonine
 - **Cannabis** (wiet/hash), via stofwisselingsproduct carboxy-THC
 - **Amfetamine** (speed)
 - **MDMA** (ecstasy)
 - **Methylmethcathinonen** (som van 2-, 3- en 4-MMC) (designer drug, 'miauw' of 'poes')
 - **Methamfetamine** (crystal meth)
 - **Heroïne**, via stofwisselingsproduct 6-MAM
 - **Ketamine** (keta of K)

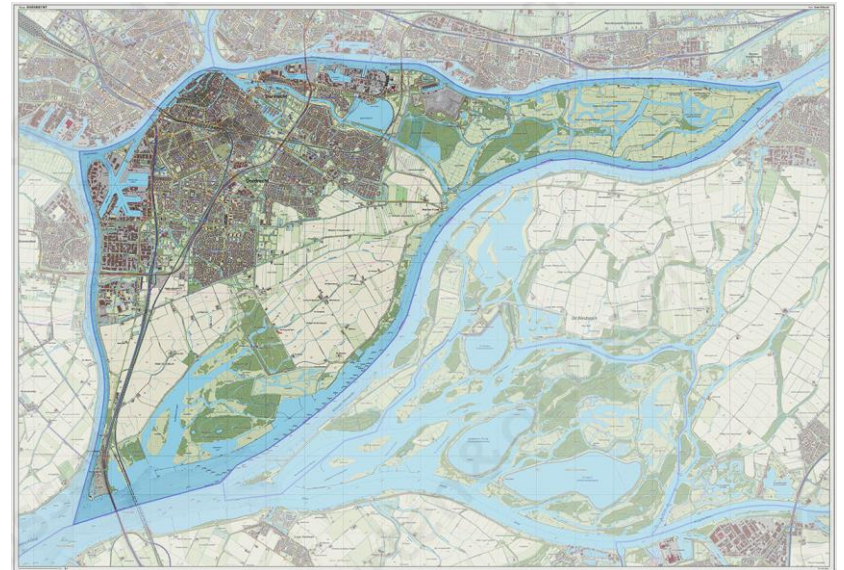
Wat is onderzocht?

- Drugsgebruik inwoners Dordrecht
- Aanwezigheid van week/weekendpatronen per drug
- Vergelijk gebruik met enkele andere Nederlandse steden
- Totale consumptie en marktomvang Dordrecht

Wie is onderzocht?

- 121.868 (99.9%) van de **122.070** inwoners is aangesloten op rioolwaterzuiveringsinstallatie (RWZI) Dordrecht (2024)
- 15-01-2025 t/m 21-01-2025

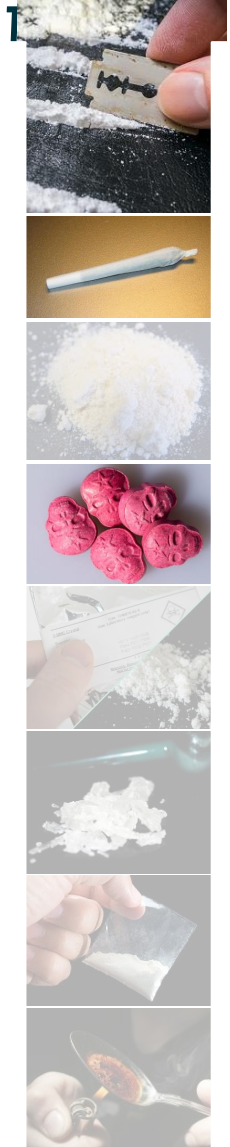

Bron: allecijfers.nl / CBS & gemeente Dordrecht

Resultaten

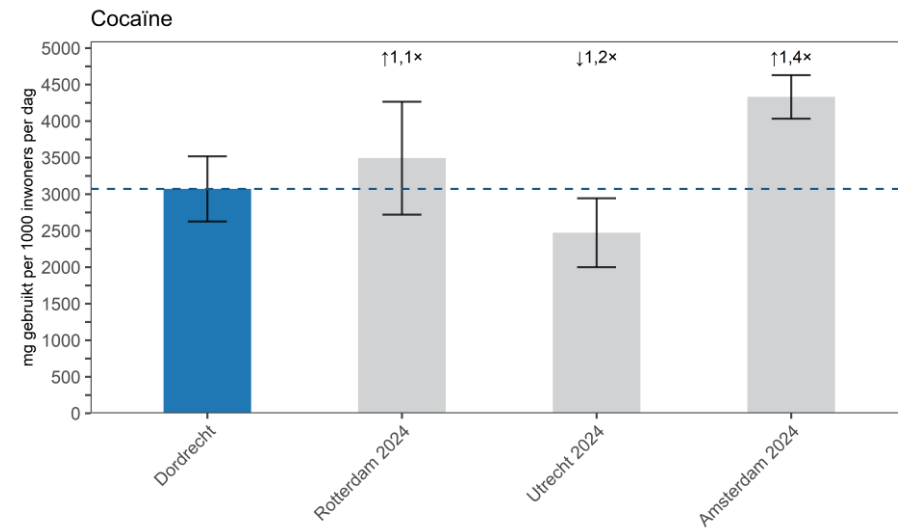
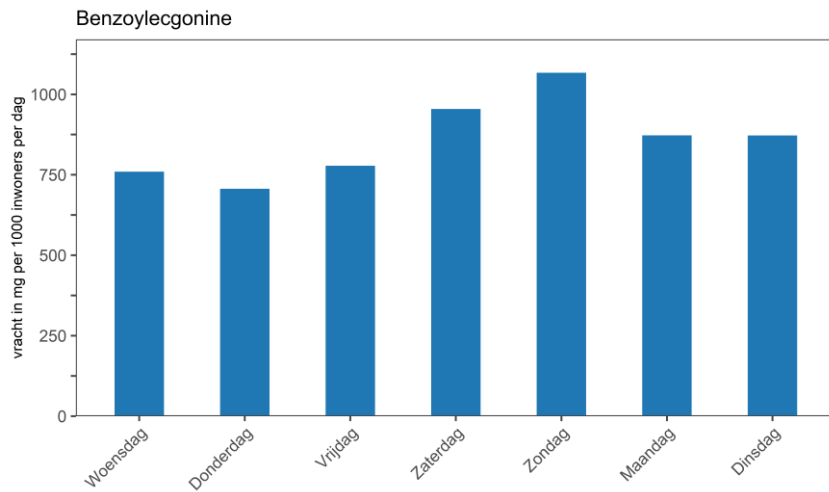
- Als voorbeeld: Cocaïne, Cannabis, Ecstasy (MDMA)

Cocaïne

Weekpatroon zichtbaar, gebruik vergelijkbaar met Rotterdam en Utrecht

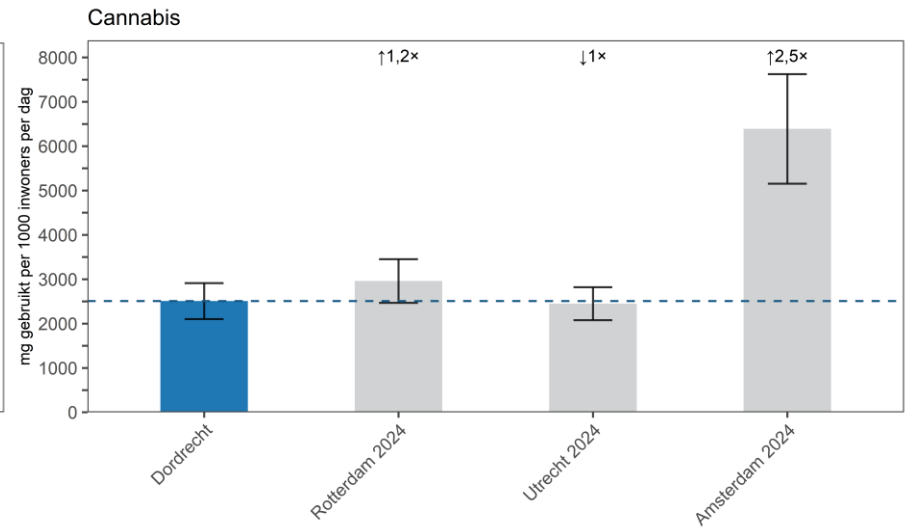
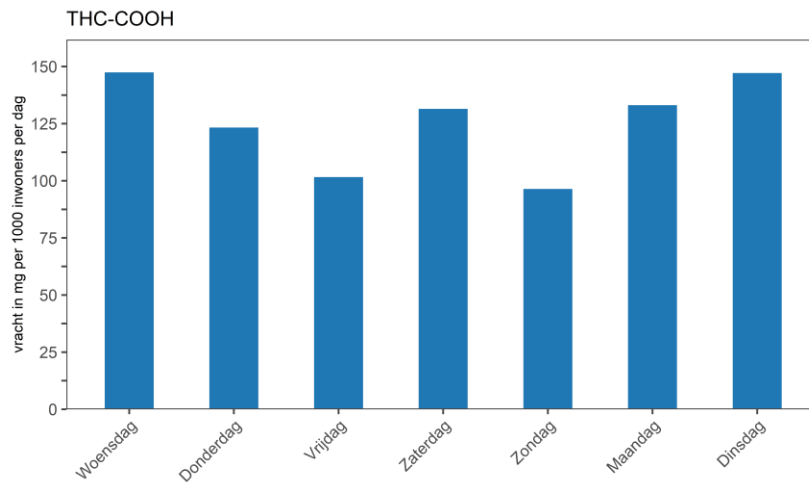

Cannabis

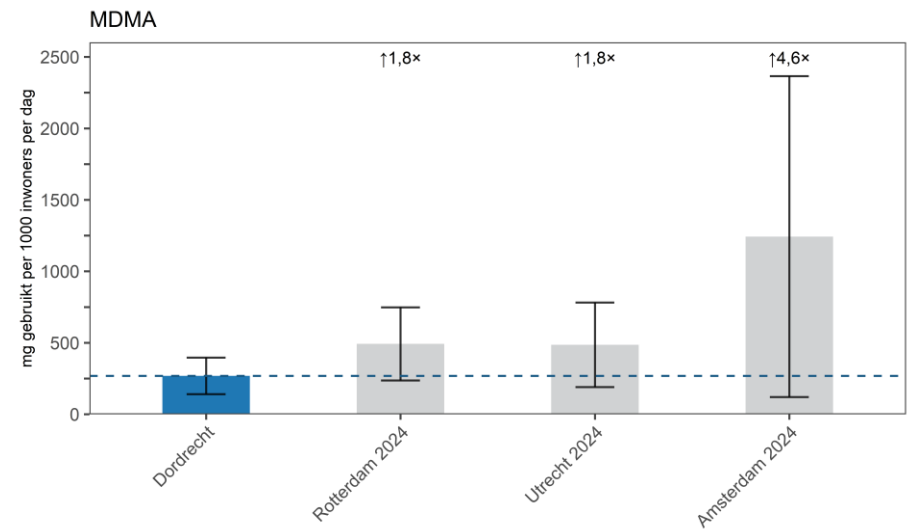
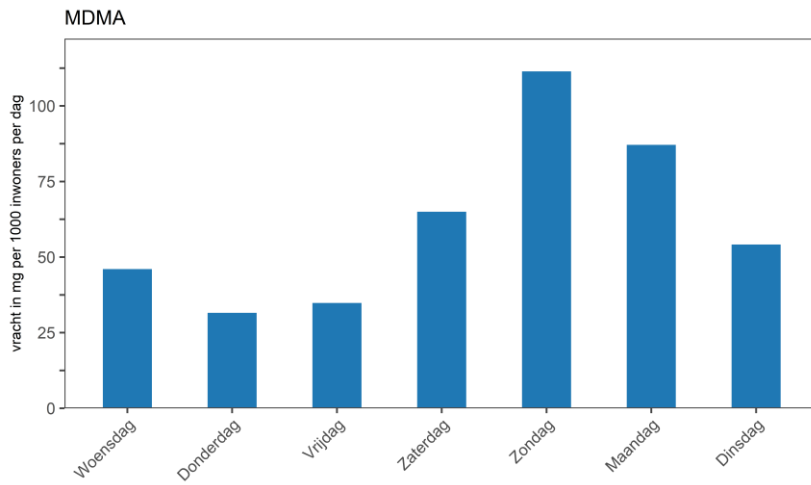
Geen duidelijk weekpatroon zichtbaar, gebruik vergelijkbaar met Rotterdam en Utrecht

MDMA

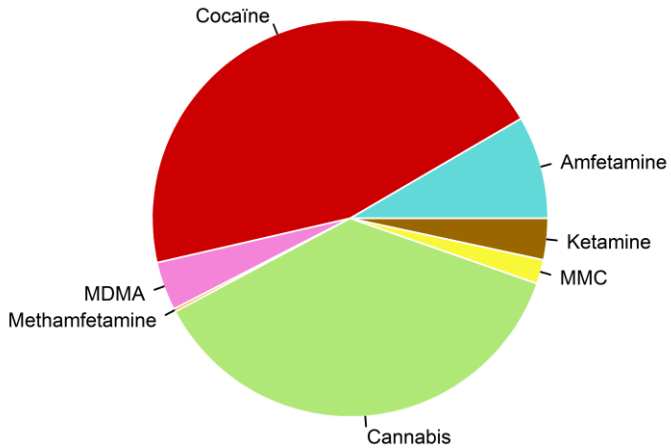
Weekpatroon zichtbaar, gebruik (wat) lager dan andere steden

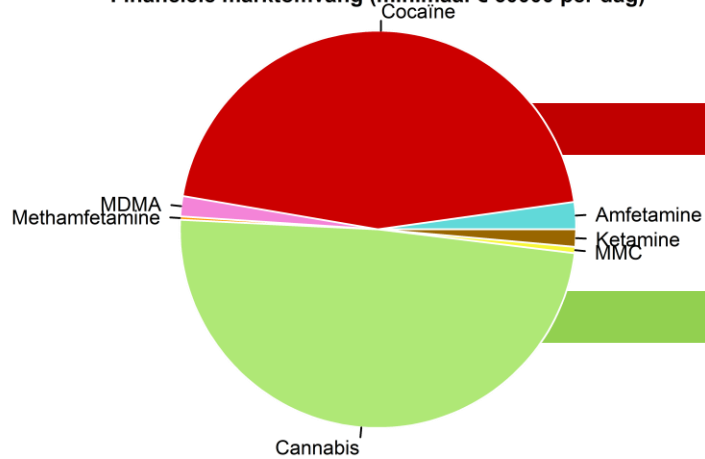

Marktomvang

Marktomvang pure stof (minimaal 800 g/dag)

Financiële marktomvang (minimaal € 60000 per dag)

Resultaten rioolwater onderzoek Dordrecht samengevat

- Gebruik per 1000 inwoners vergelijkbaar met steden als Utrecht en Rotterdam
- ~500 g (10.000 lijntjes) cocaïne van straatkwaliteit per dag
- ~2 kg nederwiet-equivalent (6.000 joints[#]) per dag:

** op basis van gegevens DIMS, Jellinek en wetenschappelijke literatuur, aangenomen dat alle cocaïne gesnoven wordt (schatting op basis van gesnoven cocaïne is conservatief)*

schatting cannabis is conservatief, voor schatting zijn conservatieve getallen voor menselijke uitscheiding én prijsniveau van populaire wiet-variant gebruikt en is aangenomen dat alle wiet gerookt wordt

Groninghaven 7
3433 PE Nieuwegein
The Netherlands

T +31 (0)30 60 69 511

E info@kwrwater.nl

I www.kwrwater.nl

@KWR_Water

KWR

KWR_Water

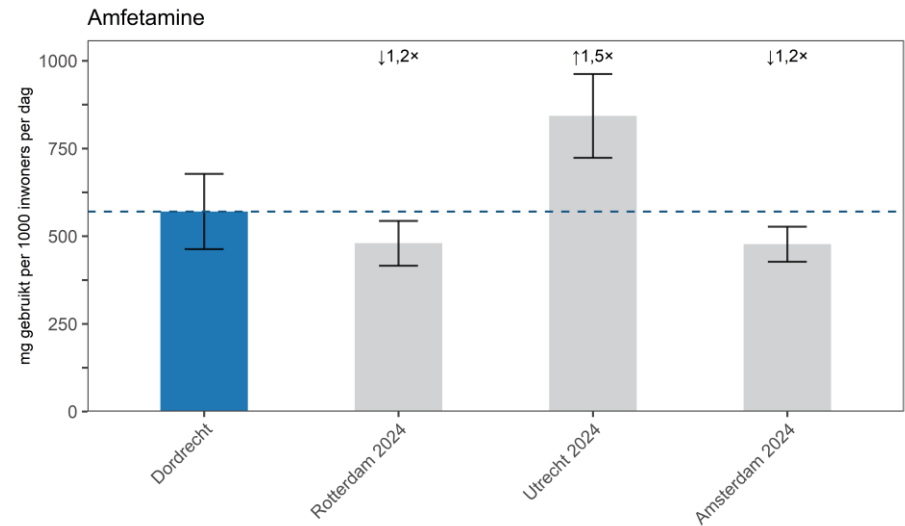
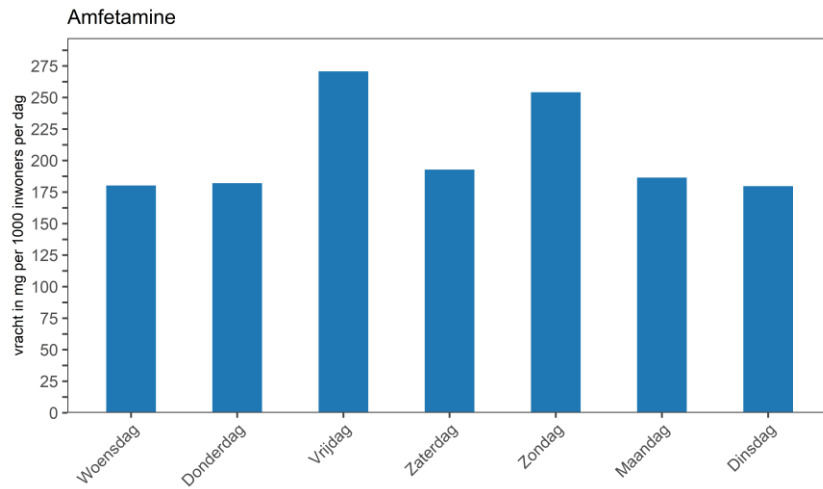
 Thomas ter laak

Thomas.ter.laak@kwrwater.nl

Amfetamine

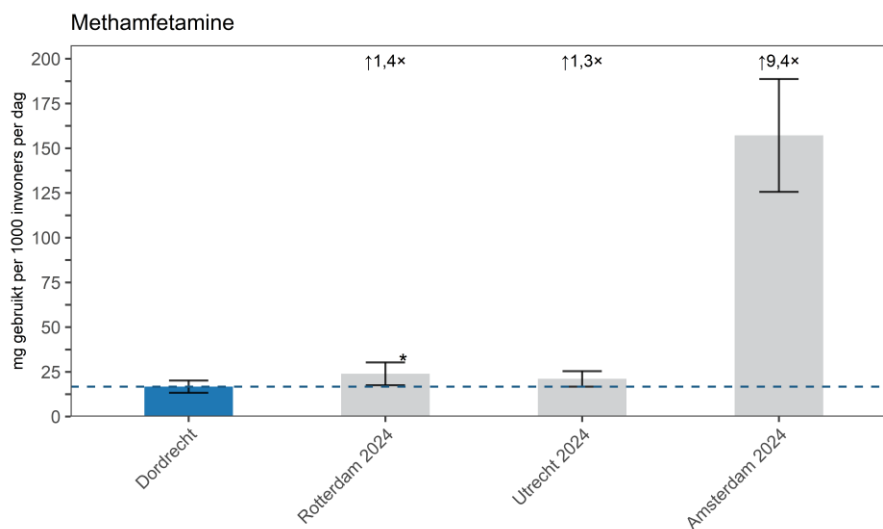
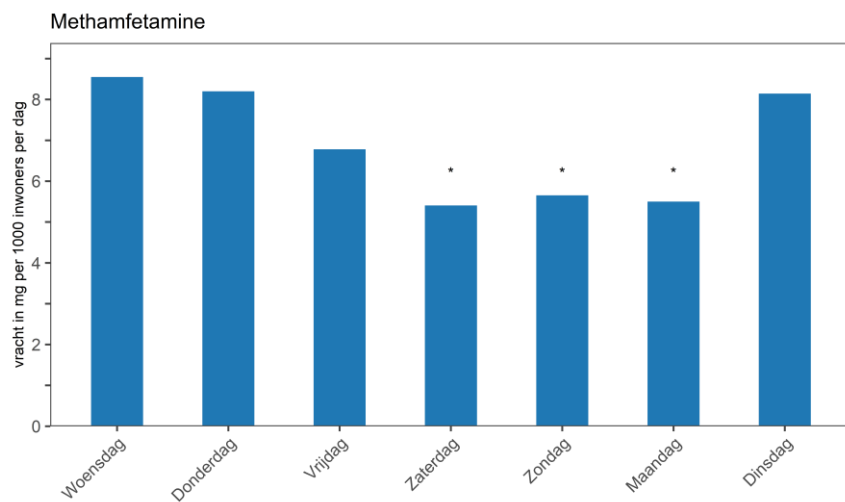
Weekpatroon onduidelijk, gebruik vergelijkbaar met Rotterdam en Amsterdam

Methamfetamine

Gebruik laag, in de buurt van Rotterdam en Utrecht

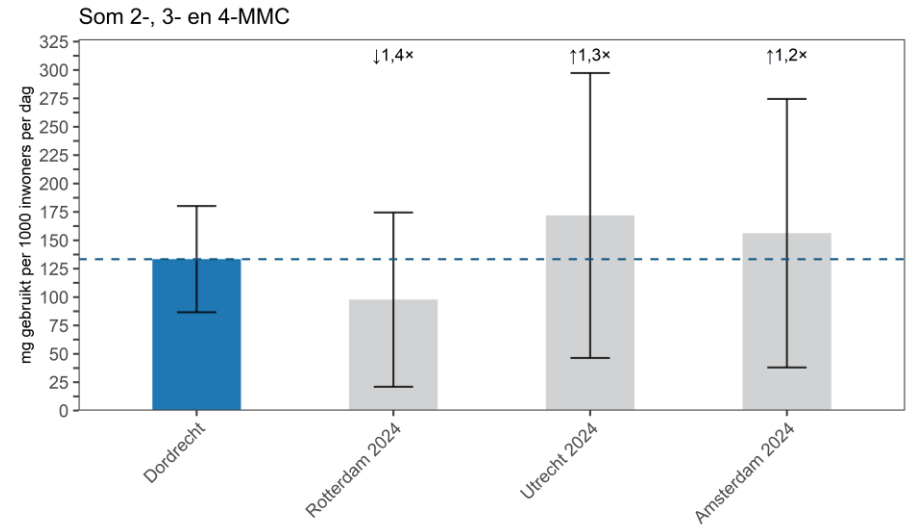
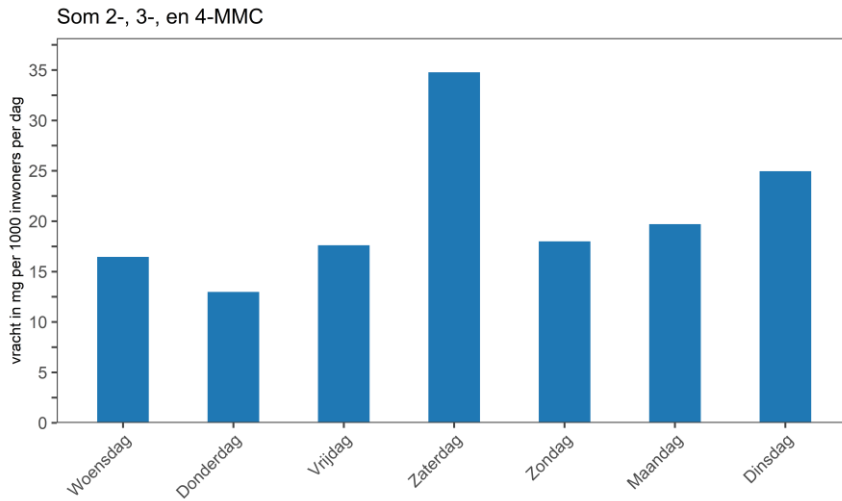

MMCs

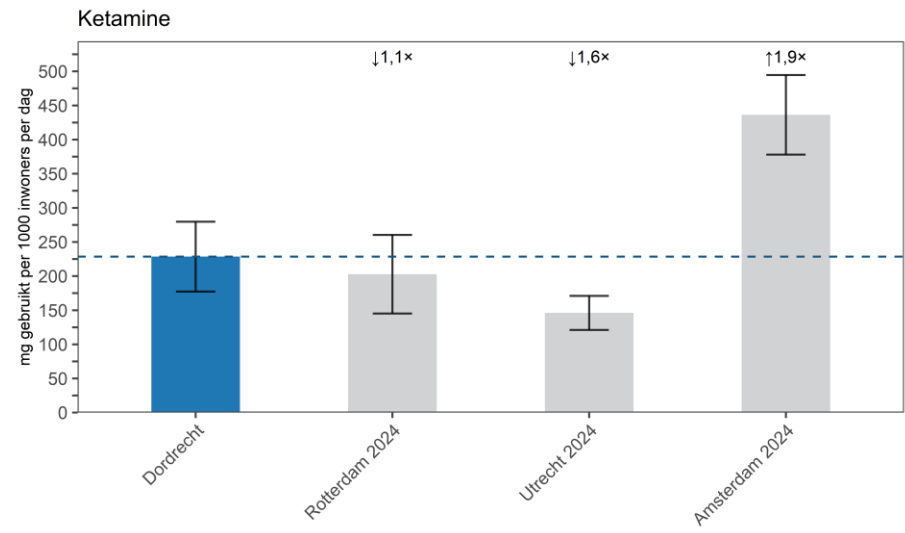
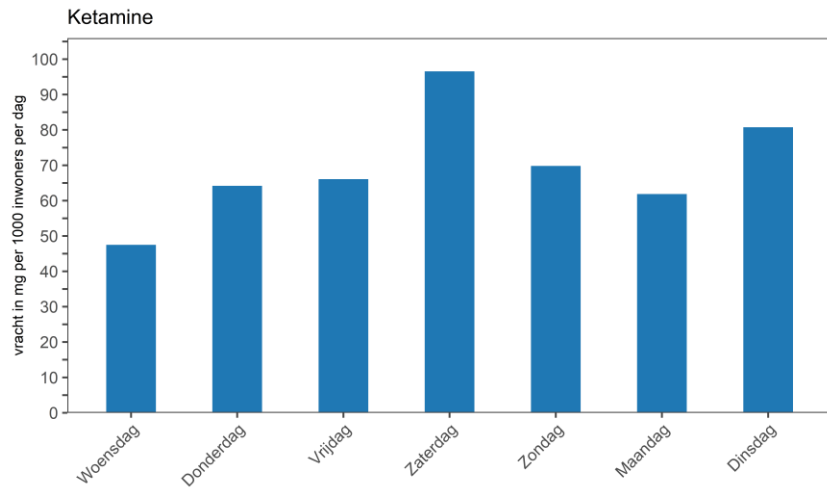
Weekpatroon (?), gebruik beperkt, vergelijkbaar met andere steden

Ketamine

weekpatroon (?), gebruik vergelijkbaar met Rotterdam

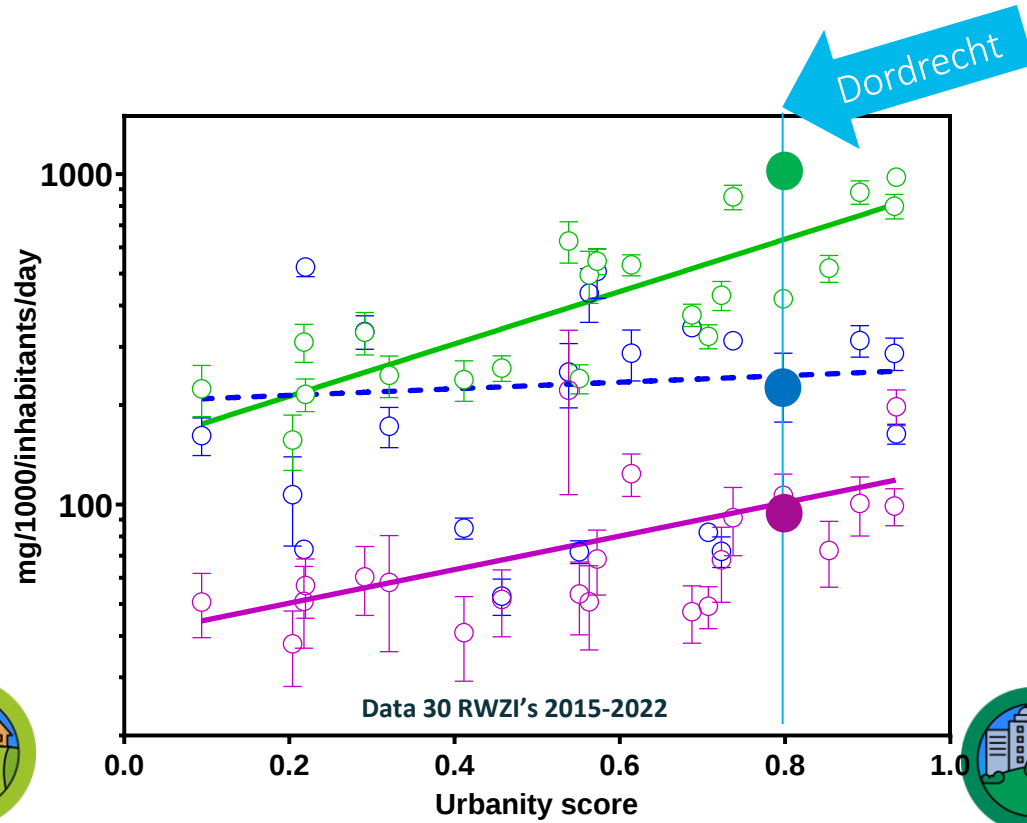

Heroïne

*Niet aangetroffen (onder rapportagegrens).
In diverse andere gemeenten treffen we deze drug
wel aan boven de rapportagegrens.*

~
Informatie uit eerder rioolwateronderzoek
Trends met stedelijkheid

Rioolwateronderzoek

Maatschappelijke relevantie

- Objectieve metingen drugsgebruik per soort
- Nieuwe drugs snel in beeld (MMC, ketamine)
- Omvang lokale markt (kg, €)
- Trends in consumptie
- Complementair met andere gegevens van zowel gezondheidszorg als justitie
- Toetsing beleid door herhaling van het onderzoek

KWR | november 2025 |

Auteur

Thomas ter Laak

Trefwoorden

Drugsgebruik

Rioolwateronderzoek

Verzonden aan

Dit rapport is niet openbaar en slechts verstrekt aan de opdrachtgevers van het adviesproject. Eventuele verspreiding daarbuiten vindt alleen plaats door de opdrachtgever zelf.

Duiding Rioolwateronderzoek Drugsgebruik Gemeente Dordrecht

Hoe, waarom en wie gebruiken drugs in Nederland?

Ruben van Beek

18-11-2025

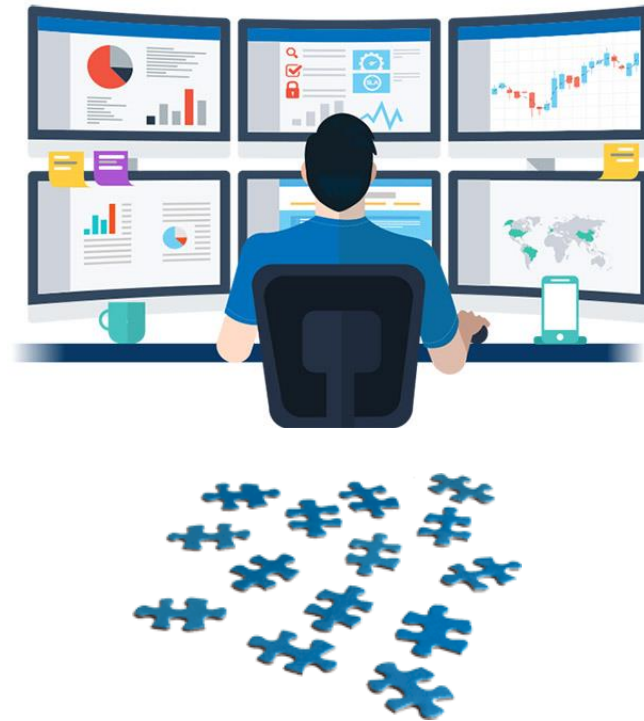
 **Trimbos
instituut**

Netherlands Institute of
Mental Health and Addiction

Zicht op drugsgebruik: rioolwateranalyses en andere onderzoeken

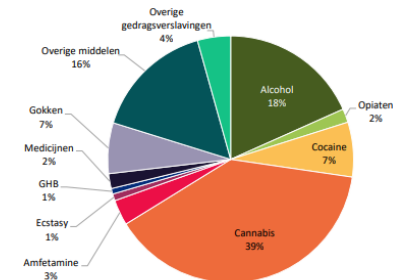
Verschiede monitorinstrumenten die informatie geven over drugsgebruik

- Algemeen bevolkingsonderzoek
- Rioolwateranalyses
- Gericht vragenlijstonderzoek
- Drugstesten
- Monitoren van acute gezondheidsincidenten na gebruik van drugs
- Schatten van problematisch gebruik en stoornissen in het gebruik van drugs
- Aantal cliënten dat onder behandeling is in verslavingszorg
- Druggerelateerde sterfte

Cannabis (wiet en hasj)

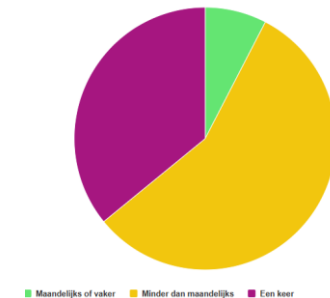
- Hoe gebruiken mensen cannabis?
 - Joint, soms verwerkt in voedsel (spacecake, chocolade, ...)
- Waarom gebruiken cannabis?
 - Om leuke tijd te hebben
 - Te ontspannen, om slaap te 'verbeteren'
 - Soms ook om te ontsnappen of niet te voelen
- Wie gebruiken cannabis?
 - Ongeveer 1 miljoen volwassenen die afgelopen jaar cannabis gebruikte (7,6%), stabiel
 - Gebruik hoogst onder 20'ers en 30'ers, mannen en hoogopgeleiden
 - Gebruik onder scholieren (12-16 jaar) sterk afgenomen sinds 2004
 - Maar jongeren relatief het vaakst verslaafd
 - Na alcohol grootste groep in verslavingszorg, onder jongeren grootste groep
- Dordrecht
 - Geen opvallende of afwijkende waarden, gebruik zoals verwacht

Xtc / MDMA

- Hoe gebruiken mensen MDMA of xtc?
 - Xtc-pil of MDMA poeder of kristal
- Waarom gebruiken mensen xtc?
 - Euforisch en pro-sociale effecten
 - Energie tijdens uitgaan, gebruik vaakst op festival
- Wie gebruiken xtc / MDMA?
 - Ongeveer 540.000 volwassenen die afgelopen jaar xtc of MDMA gebruikte (3,8%)
 - Gebruik hoogst onder 20'ers, mannen en hoogopgeleiden
 - Gebruik onder volwassenen en uitgaande jongeren gestegen, gebruik scholieren (12-16 jaar) stabiel laag
 - Mensen die xtc gebruiken doen dat meestal slechts een paar keer per jaar
- Dordrecht
 - Patroon overeenkomstig met recreatief gebruik in het weekend.
 - Cijfers overeenkomstig met kleinere omvang uitgaansleven in vergelijking met Rotterdam en Utrecht

Cocaïne

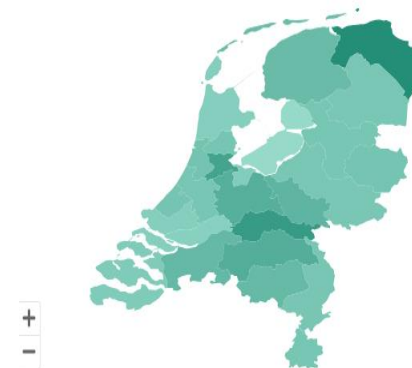

- Hoe gebruiken mensen cocaïne?
 - Cocaïne: nasaal, soms in de vorm van een joint (plofje)
 - Crack-cocaïne: geïnhaleerd via pijpje of aluminiumfolie
- Waarom gebruiken mensen cocaïne?
 - Effecten van alcohol verminderen, energie en wakker blijven
 - Sociale effecten
 - Verschillende groepen: recreatief: uitgaansleven, functioneel: werkenden, problematisch: mensen die verslaafd zijn
- Wie gebruiken cocaïne?
 - Ongeveer 310.000 volwassenen die afgelopen jaar cocaïne gebruikte (2,2%)
 - Gebruik hoogst onder 20'ers, mannen en hoogopgeleiden
 - Gebruikt stijgt onder volwassenen en uitgaande jongeren/jongvolwassenen
 - Gebruik 12-16 jarigen stabiel laag
- Dordrecht
 - Patroon duidt op combinatie van recreatief en problematisch (dagelijks) gebruik

Synthetische cathinonen (zoals 3-MMC, 4-MMC, 2-MMC)

- Hoe gebruiken mensen synthetische cathinonen?
 - Nasaal or oraal in poedervorm soms oraal in tablet- of pilvorm
- Waarom gebruiken mensen synthetische cathinonen?
 - Euforisch gevoel, minder vermoeid in maar ook buiten uitgaansleven
 - Werking lijkt een beetje op mix van amfetamine, cocaïne en xtc
- Wie gebruiken synthetische cathinonen?
 - Ongeveer 180.000 volwassenen die afgelopen jaar 3-MMC gebruikte (1,3%)
 - Gebruik hoogst onder 20'ers, mannen en hoogopgeleiden
 - Snel opgekomen met name onder uitgaande jongeren waar het de 3de drug is na cannabis en MDMA/xtc
 - Aantal verslaafden neemt de laatste jaren snel toe (2023: 374, 2024: 684)
 - Regionaal grote verschillen
- Dordrecht
 - Patroon duidt op combinatie van recreatief en problematisch (dagelijks) gebruik

Ketamine

- Hoe gebruiken mensen ketamine?
 - Nasaal in poedervorm (soms neusspray van gemaakt)
- Waarom gebruiken mensen ketamine?
 - Alcoholachtig, dromerig roes-effect in maar ook buiten uitgaansleven
 - Recreatief dissociatief, bij hoge dosering k-hole en verminderd aanspreekbaar
 - Ernstige blaas en urinewegklachten na gebruik, verslavend, aantal patiënten neemt snel toe
 - Ketamine-polikliniek geopend in Jeroen Boschziekenhuis (Den Bosch) om cliënten met ernstige complicaties en verslaving te helpen
- Wie gebruiken ketamine?
 - Ongeveer 170.000 volwassenen die afgelopen jaar ketamine gebruikte (1,2%), gestegen vanaf 2016, stabiel vanaf 2020
 - Gebruik hoogst onder 20'ers, mannen en hoogopgeleiden
 - Gebruik scholieren (12-16 jaar) laag
- Dordrecht
 - Patroon duidt op combinatie van recreatief en problematisch (dagelijks) gebruik

▲ Marjan de Jong, verpleegkundige bij het JBZ (links) en Janneke de Jong, verslavingsconsulent bij Novadio Kentron met in het midden uroloog Wouter van der Sanden tijdens het eerste gezamenlijke polioverleg. © JBZ

Ketamineverslaafden met ernstige blaasproblemen kunnen afkicken op speciale poli in Jeroen Bosch Ziekenhuis

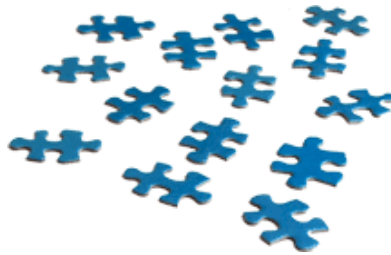
Overige drugs

- Methamfetamine
 - Wordt in Nederland wel geproduceerd
 - Nauwelijks gebruikt
 - Met name MSM in chemseks-scene
 - Ook in Dordrecht laag
- Amfetamine
 - Ongeveer 190.000 volwassenen die afgelopen jaar amfetamine gebruikte (1,3%)
 - Soms functioneel gebruik (werkenden met fysiek beroep)
 - Gebruik in lijn met wat je zou verwachten
- Heroïne
 - Gebruik in NL neemt al jaren af, geen nieuwe aanwas
 - In Dordrecht te laag om te meten
- De volgende drugs zijn niet onderzocht in dit rioolwateronderzoek
 - Lachgas, GHB, Paddo's, Flakka, Truffels, LSD, 2C-B, 6-APB, etc...

Conclusies

- Er zijn geen drugs die eruit springen in Dordrecht, een 'normaal' beeld
- Dat betekent dat de landelijke trends en aandachtspunten ook van toepassing zijn in Dordrecht
 - Cannabis na alcohol grootste groep in verslavingszorg
 - Dagelijks gebruik van cocaïne en amfetamine indicatie voor problematisch gebruik
 - MDMA/xtc-gebruik kan leiden tot acute gezondheidsincidenten op en rond evenementen
 - Dagelijkse gebruikers van ketamine en synthetische cathinonen zijn mogelijk nog niet allemaal in beeld
- Advies: **Kijk samen met ketenpartners naar verschillende doelgroepen die deze drugs gebruiken. Als daar nog vraagstukken liggen, kijk dan welke puzzelstukjes gebruikt kunnen worden om informatie boven tafel te halen.**

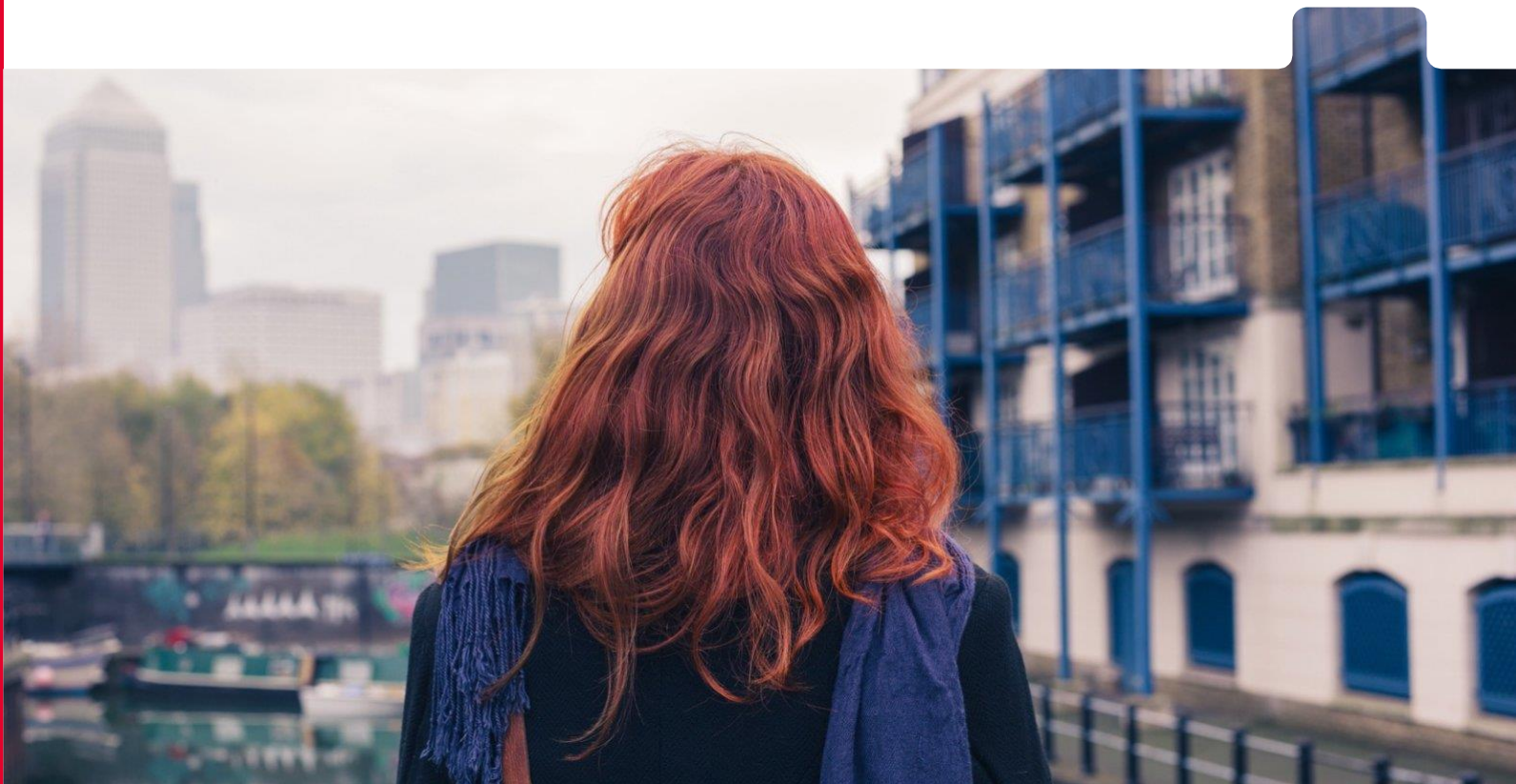
Meer informatie

- Voor meer informatie
 - Het Europese Drugs Rapport: [European Drug Report 2025: Trends and Developments | www.euda.europa.eu](https://www.euda.europa.eu)
 - Het Europese Rioolwateronderzoek Score: [Wastewater-based epidemiology and drugs topic page | www.euda.europa.eu](https://www.euda.europa.eu)
 - Voor een overzicht van alle landelijke gegevens over drugs: www.nationaledrugmonitor.nl
 - Bekijk ook onze Factsheet ‘Drugsmetingen in het riool: toepassingen voor beleid en pilotresultaten’
 - Praat met lokale stakeholders in sociaal en veiligheidsdomein om inzicht te krijgen in lokale situatie

European Drug Report 2025: Trends and Developments

The *European Drug Report 2025: Trends and Developments* presents the EUDA's latest analysis of the drug situation in Europe. Focusing on illicit drug use, related harms and drug supply, the report provides a comprehensive set of national data across these themes, as well as on specialist drug treatment and key harm reduction interventions.

**Trimbos
instituut**
Netherlands Institute of
Mental Health and Addiction

www.trimbos.nl

Georganiseerde criminaliteit

Repressieve aanpak drugscriminaliteit

18 november 2025

RIEC

Van signaal naar aanpak

Telefonisch (0900-8844, 112)
Politie.nl
Meld Misdaad Anoniem (MMA)
Team Criminele Inlichtingen (TCI)
Waarneming wijkagent/blauw
Ketenpartners

Vastlegging & toetsing

Voldoende informatiepositie?
Integrale afspraken nodig?
Maatschappelijke impact?
Prioriteit?

Integraal

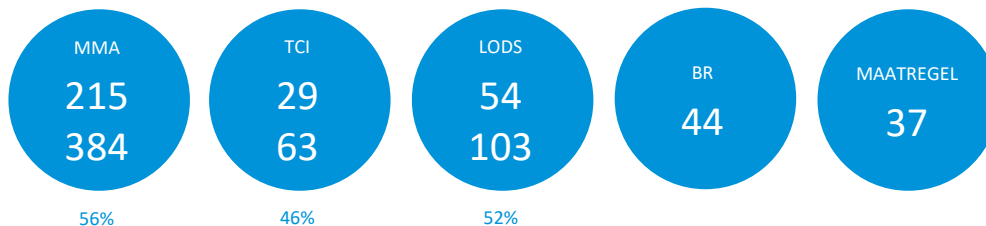

Lokaal

Drugscriminaliteit in Dordrecht

- Registraties, inzet en capaciteit gericht op aanpak drugsproblematiek
- Op straat worden veelvuldig (kleine hoeveelheden) soft- en harddrugs aangetroffen
- Verschuiving van handel in softdrugs naar harddrugs (nationale trend)
- LODS/Bestuurlijke rapportages veelal in het kader van drugsproblematiek

*Cijfers van 01/01/2023 tot 01/10/2025

Integrale aanpak

Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid

Sociale Dienst
Drechsteden

SAMENWERKINGSVERBAND

RIEC Rotterdam

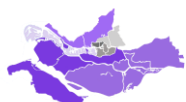
Nederlandse Voedsel- en
Warenautoriteit
*Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit*

Immigratie- en Naturalisatiedienst
Ministerie van Justitie en Veiligheid

Nederlandse Arbeidsinspectie
*Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid*

23 Gemeenten
Regio Rotterdam

FIOD
Belastingdienst

Belastingdienst

Douane
Ministerie van Financiën

Koninklijke Marechaussee

provincie
Zuid-Holland

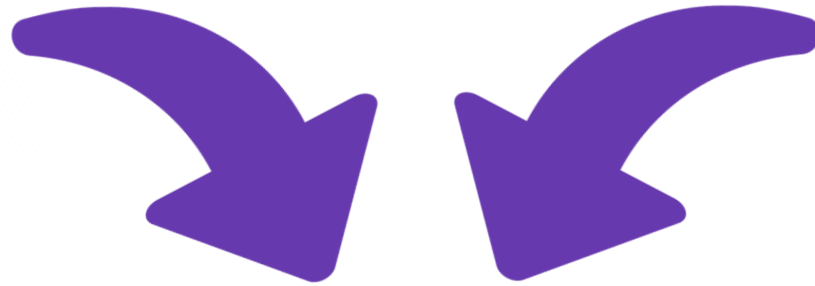
OPENBAAR MINISTERIE

Integraal opgavegericht werken

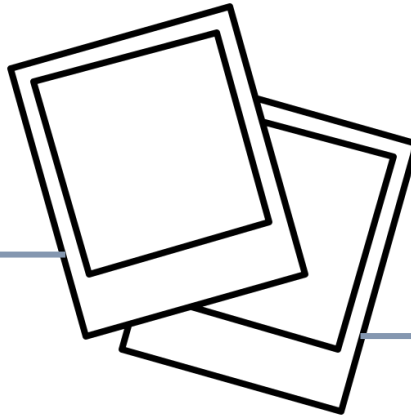

Cruciale
schakels
frustreren

Financieel proces
ontwrichten

DRUGS

MENSENHANDEL &
MENSENSMOKKEL

Vormen van georganiseerde ondermijnende criminaliteit (GOC)

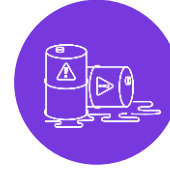
Georganiseerde hennepteelt/cannabisketen

Mensenhandel/-smokkel

Fraude en misbruik vastgoedsector

Milieucriminaliteit

Ongebruikelijk bezit/vermogen

Synthetische drugs, cocaïne & heroïne

Seksuele uitbuiting

Arbeidsuitbuiting

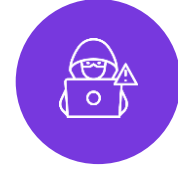
Criminele uitbuiting

PGB-/Zorgfraude

Witwassen en financieel economische criminaliteit

Cybercrime incl. darkweb

Verslavingspreventie & zorg

Lokale Nota Gezondheid

- Vanuit de Wet Publieke Gezondheid werken gemeenten aan de bevordering van de gezondheid van inwoners, waaronder verslavingspreventie.
- De Lokale Nota Gezondheid 2024 – 2027 is begin dit jaar vastgesteld:
 - Minder jongeren roken, vaperen, drinken alcohol of gebruiken drugs.
 - We verbeteren de gezondheidsvaardigheden van kinderen en volwassenen.

Wat doen we?

- We geven voorlichting over de gevolgen van alcohol, roken, vapen, drugs en verslaving
- Gezonde schoolaanpak waaronder de Helder op School aanpak
- Inzet interventie zoals alcoholadvies gesprek, consultatie, MOTI4 en het familieadviesgesprek
- Training aan professionals over signalen van gebruik en hoe begeleiding te bieden aan mensen met verslavingsproblematiek

Verslavingszorg

- Voor jeugdigen vanuit de Jeugdwet
- Vanaf 18 jaar vanuit de Zorgverzekeringswet
- Samenwerking in stuurgroep om signalen en trends uit zowel de gebruikers als aanbodkant samen te brengen
- Youz verslavingszorg jeugd GGZ → 18-
Antes verslavingszorg volwassen GGZ → 18+
- De Hoop

Vooruitblik

- Actualisatie beleidsregel artikel 13b Opiumwet
De raad wordt hierover geïnformeerd, Q2 2026
- Artikel 2:74A APV (Hinderlijk *gebruik* van lachgas en drugs) wordt aangepast en in lijn gebracht met de Model-APV.
De raad dient deze wijziging vast te stellen, Q2 2026
- Actualisatie Preventie- en Handhavingsplan Alcohol en andere drugs
De raad dient deze nieuwe versie vast te stellen, Q1 2026
- Evaluatie last onder dwangsom drugshandel op straat over de afgelopen vijf jaar
Dit wordt voorgelegd aan de driehoek